

TLAČOVÁ SPRÁVA

10. október 2024

V Kine Lumière pokrstia monografiu o legendárnej slovenskej herečke Eve Krížikovej

Eva Krížiková patrila medzi najpopulárnejšie a najvýraznejšie herečky svojej doby. Oscilovala medzi bezprostredným komediálnym repertoárom a veľkými tragickými rolami. Jej jedinečné herectvo v oblasti divadla, filmu i televízie zachytáva kolektívna monografia s názvom *Eva Krížiková*. Krst publikácie, ktorú vydáva Slovenský filmový ústav, sa uskutoční vo štvrtok 17. októbra o 17.00 hod. v Kine Lumière, knihu pokrstí Krížikovej dlhoročný herecký kolega František Kovár.

Eva Krížiková (1934 – 2020) patrí bezpochyby k najvýraznejším zjavom slovenského herectva so širokým záberom od divadla, cez film, rozhlas i televízie a najrôznejšie zábavné formáty. Na publikácii venovanej jej tvorbe sa podieľali traja autori, konkrétne divadelný historik a kritik Karol Mišovic a filmové teoretičky Jana Dudková a Renáta Lokšová.

„Eva Krížiková bola excelentná komička,“ hovorí Karol Mišovic, ktorý bol iniciátorom vydania knihy v Slovenskom filmovom ústave. „Herečka, ktorá sa nebála poprieť svoj ženský pôvab a prispôbiť výraz komediálnemu zveličeniu. Vedela sa výborne pohybovať medzi rôznymi druhmi komiky – od situačného humoru cez karikatúru, grotesku až po nadľahčenú konverzáciu vysokej spoločnosti. Až krátko pred štyridsiatkou dokázala, že je aj výborná dramatická herečka s autentickým civilným prejavom, takže jej režiséri na scéne, pred kamerou aj za mikrofónom začali okrem komediálnych typov zovšeobecňujúcich ženské neresti pridávať aj príležitosti z opačného žánrového spektra. Krížiková tak až do konca života prirodzene oscilovala medzi bezprostredným komediálnym repertoárom a veľkými tragickými rolami. Pritom spočiatku sa zdalo, že sa táto predstaviteľka drobných rolí veľmi nepresadí a ostane uväznená v šablóne koketných dámičiek, baculatých meštiach či jazyčnatých vidiečaniek. V knihe sme sa preto snažili pomenovať jej postupnú, nie vždy jednoduchú cestu na piedestál slovenského herectva,“ približuje Mišovic spôsob, akým pristupovali k písaniu knihy.

Mišovic sa v publikácii venuje predovšetkým Krížikovej divadelnému herectvu, pohybujúcemu sa na pomedzí komiky a tragiky, Renáta Lokšová skúma jej najvýraznejšie filmové úlohy a Jana Dudková reflektuje Krížikovej pôsobenie v období krízy pôvodnej audiovizuálnej tvorby. Ich kolektívna monografia približuje špecifiká Krížikovej hereckej osobnosti a osobitosti, ale zároveň cez jej kariéru podáva plastické svedectvo o genéze slovenského dramatického umenia. Na pozadí Krížikovej umeleckej kariéry tak v knihe možno mapovať vývoj aj emancipáciu slovenského divadla, filmu, televízie i rozhlasu od úvodu päťdesiatych rokov minulého storočia až po prvé desaťročie nového milénia. *„Pri charakterizácii filmových a televíznych rolí sa východiskom bádania a poznávania Krížikovej umeleckého profilu stali materiály zachované v archívoch STVR a SFÚ, pri približovaní jej javiskových osudov išlo o ťažšiu úlohu. Najmä pri analýze starších epoch bolo možné vychádzať jedine z dobových kritik, ikonografického materiálu či spomienok pamätníkov. Pri inscenáciách blížiacich sa časom premiéry k prelomu milénia už pomohli aj desiatky profesionálnych či aspoň technických audiovizuálnych záznamov nakrútených priamo v divadelných sálach, ktoré poskytujú nenahraditeľné svedectvo o konkrétnych výkonoch Evy Krížikovej,“* uvádza v úvode knihy Karol Mišovic.

Publikácia vychádza v roku nedeľného deväťdesiateho výročia narodenia Evy Krížikovej. *„Kniha vznikla na podnet herečkinej dcéry Barbory Zvaríkovej, ktorá si už roky priala odbornú publikáciu*

V Kine Lumière pokrstia monografiu o legendárnej slovenskej herečke Eve Krížikovej

o svojej mame, žiaden bulvár s veselými príhodami, ale seriózny pohľad na umenie, vďaka ktorému sa Krížiková zaradila medzi najpopulárnejšie a najvýraznejšie herečky svojej doby,” vysvetľuje Mišovic. „Monografiu možno nazvať stručnými dejinami slovenského dramatického umenia z optiky osobnosti Evy Krížikovej. Ide o rozmerom malú knihu veľkého obsahu. Súčasne publikácia o Eve Krížikovej je prvá z novej edície venovanej našim hereckým bardom, na ktorých sa, žiaľ, v spoločenskom povedomí nespravodlivo zabúda.“

Monografiu *Eva Krížiková* vydal Slovenský filmový ústav v edícii Camera obscura v spolupráci s Centrom vied o umení Slovenskej akadémie vied, v. v. i. Okrem troch štúdií obsahuje aj fotografie a súpis umeleckej (divadelnej, filmovej, televíznej i rozhlasovej) tvorby Evy Krížikovej. Publikáciu po prvýkrát verejnosti predstavia na slávnostnom krste v Kine Lumière vo štvrtok 17. októbra o 17.00 hod. za účasti autorov a ďalších hostí, knihu pokrstí herec František Kovár. Po krste sa premietne historická satira *Štvorylka*, ktorú v roku 1955 nakrútili Jozef Medved' a Karol Krška.

[Viac informácií o krste monografie *Eva Krížiková* nájdete na stránke Kina Lumière](#)

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 57 10 15 42, simona.notova@sfu.sk